

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму

Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

ступінь вищої освіти: бакалавр

галузь знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),

перша – арабська

кваліфікація: бакалавр філології

Запропоновану освітню програму складено на високому фаховому рівні. Її структура є комплексною та системною. Програма повністю враховує сучасний рівень підготовки фахівців вказаної галузі. Чітко визначені мета та характеристика освітньої програми.

Здобутком Програми є те, що чітко витримано баланс між усіма необхідними навчальними компонентами: навчальними дисциплінами, практикою та підсумковою атестацією. Зокрема, доцільно визначено співвідношення між обов'язковими компонентами та вибірковими компонентами освітньої програми. Варто наголосити, що дисципліни вільного вибору охоплюють широке коло можливих інтересів студентів. Вони сприятимуть поглибленню як професійної, так і наукової підготовки студентів

В освітній програмі чітко і правильно розподілено кількість кредитів, що забезпечить належний рівень підготовки фахівців означеної галузі. Відповідно до заявленої назви освітня програма передбачає проходження студентами перекладацької практики з арабської мови.

Рецензована Програма містить чітко сформульовану мету, визначено основний фокус та орієнтацію, перспективи працевлаштування, загальні та фахові компетенції спеціальності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми і матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми.

Загалом запропонована освітня програма відповідає всім вимогам щодо забезпечення високого рівня підготовки фахівців у царині перекладу за спеціальністю 035 Філологія та спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська. Рецензована освітня програма може бути запроваджена в освітній процес.

Рецензент

доктор філологічних наук, професор,

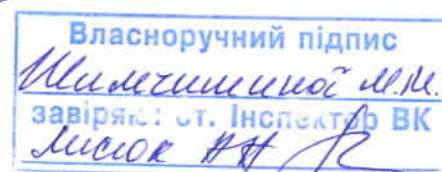
завідувач кафедри теорії та історії

світової літератури

імені професора В.І. Фесенко

Київського національного лінгвістичного університету

М.М. Шимчишин

РЕЦЕНЗІЯ

на освітню програму

Арабська мова і література та переклад, друга східна мова мова, західноєвропейська мова
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

ступінь вищої освіти: бакалавр

галузь знань: 03 Гуманітарні науки

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська

кваліфікація: бакалавр філології

Рецензована освітня програма здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня складена на належному фаховому рівні. Структура містить усі необхідні компоненти, а саме: профіль освітньої програми, інформацію про акредитацію, основний фокус та програмні компетентності. Чітко сформульовані характеристики освітньої програми. Укладачі визначили програмні компетентності, що охоплюють інтегральні, загальні та фахові компетенції. Здобутком програми є те, що чітко витримано баланс між усіма необхідними навчальними компонентами: навчальними дисциплінами, практикою та підсумковою атестацією. Зокрема, доцільно визначено співвідношення між обов'язковими компонентами та вибірковими компонентами освітньо-професійної програми. Варто наголосити, що дисципліни вільного вибору охоплюють широке коло можливих інтересів студентів. Вони сприятимуть поглибленню як професійної, так і наукової підготовки студентів.

Сильними сторонами рецензованої освітньої програми є розширення вибіркової частини компонентів ОІ вільного вибору здобувачем вищої освіти, що забезпечує якісніший та свідомий вибір здобувачами необхідних компетенцій з урахуванням сучасних запитів на ринку праці.

Розподіл кількості кредитів забезпечить належний рівень підготовки фахівців означеної галузі. Освітньою програмою логічно передбачено виробничу перекладацьку практику з арабської мови, метою якої є вдосконалення фахових практичних навичок.

Програмні результати навчання корелюють із програмними компетентностями та чітко означені в тексті. При описі ресурсного забезпечення реалізації програми враховано характеристики кадрового, інформаційного та навчально-методичного забезпечення.

У розділі про форму атестації здобувачів вищої освіти подано інформацію про підсумкову атестацію. Логічною та виправданою є також матриця відповідності визначених програмою компетентностей дескрипторам НРК та матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентам освітньої програми.

Загалом запропонована освітня програма відповідає всім вимогам щодо забезпечення високого рівня підготовки фахівців за спеціальністю 035 Філологія та спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська. Освітня програма цілком може бути запроваджена в освітній процес.

Рецензент

доктор філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри мов і літератур

Близького та Середнього Сходу

Інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

О.В. Мазепова

Підпис Мазепова засвідчую.
Секретар See
" 26 " 06 2020 р.

Рецензія-відгук
на освітню програму
Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – арабська

З огляду на поживлення бізнес-стосунків із країнами арабського світу, виникає потреба у збільшенні кількості фахівців-перекладачів, зокрема арабистів, та підвищення їх кваліфікації.

Серед переваг пропонованої Освітньої програми Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що реалізується в Київському національному лінгвістичному університеті за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, варто виділити підготовку до практичної роботи перекладача, водночас також робиться акцент і на наукову діяльність. Іншим позитивним аспектом є відповідність співвідношення дисциплін та кількості відведених на них годин потребам підготовки фахівців-перекладачів зі східних мов та підготовка кваліфікованих фахівців з перекладу у мовних парах арабська-англійська, арабська-французька, що є важливим і необхідним кроком у заповненні наявної на ринку праці лакуни.

Водночас, хотілося б побачити більший акцент на комунікативному аспекті перекладацької діяльності, адже недостатньо лише знати мову, необхідно розуміти іншу культуру, світосприйняття для порозуміння сторін комунікації. Відтак, подальший фокус саме на комунікативних навичках є достатньо важливим.

Вважаємо за потрібне схвально оцінити пропоновану проектною групою Освітню програму. Пропонуємо нашу підтримку та зацікавленість, а також гарантуємо інтерес у дипломованих перекладачах зі спеціалізації в арабській, другій східній та західноєвропейській мовах.

Стейкхолдер:
ФО-П Габелко Олена Юріївна
Бюро перекладів

Габелко О. Ю.

Рецензія-відгук
на освітню програму
Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – арабська

Останніми роками вимоги сучасного ринку праці ставлять перед закладами вищої освіти завдання з підготовки фахівців якісно нового професійного рівня, які будуть здатні ефективно працювати в умовах постійних змін у світі, демонструвати фахову мобільність, високий інтелектуальний і творчий потенціал.

Попри поліпшення технічних можливостей діалогу, активне функціонування англійської у сфері ділової комунікації, появу електронних перекладачів – цього недостатньо для ефективної взаємодії. Вивчення мови партнера сприяє розумінню шкали культурних та економічних цінностей, що дозволяє уникати кризових ситуацій.

Освітня програма Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що реалізується в Київському національному лінгвістичному університеті з 2019 року за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, розроблена науково-педагогічними працівниками Київського національного лінгвістичного університету й спрямована на надання здобувачам вищої освіти кваліфікації бакалавр філології.

Загалом позитивно оцінюючи освітню програму, хотілося б звернути увагу на деякі зауваження та побажання: 1) недостатньо мірою відображено зв'язки між навчальними (обов'язковими і вибірковими) дисциплінами, практикою та комплексним атестаційним іспитом у структурно-логічній схемі освітньої програми; 2) у переліку навчальних дисциплін нам не вистачило дисциплін, які мають на меті розробку навичок, пов'язаних з комунікацією, здатністю працювати в команді, лідерством, відповідальністю, працею в критичних умовах тощо.

У зв'язку з вищевикладеним, пропонуємо внести корективи до освітньої програми Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська.

Стейкхолдер:
Керівник ФОП Ковалик Д.Ю.
Бюро перекладів «МоваПро»

**Рецензія-відгук
на освітню програму
Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – арабська**

За останнє десятиліття значно зросла кількість та інтенсивність контактів з країнами арабського світу. Тому особливої уваги набувають професії, що сприяють комунікації з міжнародними партнерами. Проте перекладацькі бюро та інші агенції все ще мають певний дефіцит фахівців-арабістів, зокрема перекладачів з відповідною підготовкою. Бракує компетентних випускників із мовними парами арабська/англійська, арабська/французька, які би могли ефективно здійснювати двосторонній переклад.

Що ж до побажань і зауважень, врахування яких дозволило би підтримувати актуальність Освітньої програми, хотілося б наголосити, що у рамках реалізації Програми варто звернути увагу не лише на перекладацькі компетенції майбутніх випускників, але і на їхні комунікативні навички, адже практичний досвід засвідчує, що саме ці навички є надзвичайно важливими під час комунікації з представникам різних культур і світоглядів.

Освітня програма Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що реалізується в Київському національному лінгвістичному університеті за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, розроблена відповідно до вимог, продиктованих сучасним ринком праці. Співвідношення дисциплін і навчальних курсів вважаємо доцільним.

Пропонуємо нашу підтримку та зацікавленість, а також гарантуємо інтерес у дипломованих перекладачах, фахівцях-філологах зі спеціалізації в арабській, другій східній та західноєвропейській мовах.

Стейкхолдер:

Директор Центру вивчення іноземних мов
і перекладів «Салям» при Ісламському
культурному центрі «Альраїд»

Відгук
на освітні програми
Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
Арабська мова і література та переклад,
перська мова, західноєвропейська мова
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – арабська
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ступінь вищої освіти: бакалавр

Через поживлення бізнес-стосунків із країнами арабського світу виникає потреба у збільшенні кількості перекладачів-арабістів та підвищення їх кваліфікації. Проте перекладацькі агенції та інші організації все ще мають певний дефіцит фахівців зі східних мов, зокрема перекладачів з відповідною підготовкою. Також існує постійний брак у спеціалістів відразу з двох, трьох іноземних мов.

Закінчивши навчання на факультеті сходознавства і ставши кваліфікованим фахівцем-перекладачем арабської і англійської мов можемо дати власну оцінку пропонованим Освітнім програмам. Серед переваг варто відзначити підготовку до практичної роботи перекладача, водночас студентів готують і до наукової діяльності шляхом написання наукових робіт, починаючи з 2 курсу. Іншим позитивним аспектом є підготовка кваліфікованих фахівців з перекладу у мовних парах арабська-англійська, арабська-французька, що є важливим і необхідним кроком у заповненні наявної на ринку праці лакуни.

Зауваження, які б хотілося висловити до освітніх програм, такі:

1) у переліку спеціальних (фахових) компетентностей ФК 15 фактично дублює ФК 14. Варто прибрати одну з позицій або об'єднати їх. Так само ФК 17 фактично дублює ФК 16. Варто прибрати одну з позицій;

2) у переліку програмних результатів навчання необхідно прибрати додаткові ПРН 21, ПРН 23, ПРН 25, оскільки вони дублюють основні ПРН 7, ПРН 12, ПРН 13;

3) після опису основного фокусу освітньої програми додати інформацію про особливості освітньої програми;

4) співвіднести цілі освітньої програми зі Статутом Київського національного лінгвістичного університету;

5) розмістити у структурно-логічній схемі комплексний атестаційний іспит з арабської мови внизу схеми, що відповідатиме логіці організації освітнього процесу;

6) уточнити кількість публікацій у гарантів і членів проектних груп освітніх програм за останні п'ять років.

Серед інших зауважень, що не стосуються безпосередньо освітніх програм, але важливі для освітнього процесу, можна вказати недостатню кількість баз проходження перекладацької практики, що є завданням Відділу

обліку та сприяння працевлаштуванню студентів, та відсутність достатньої кількості навчальних посібників з арабської мови, написаних українською мовою, зокрема Граматики арабської мови.

Ми пропонуємо проєктній групі внести корективи до навчального плану освітніх програм. Загалом пропонувані Освітні програми розроблені відповідно до вимог, продиктованих сучасним ринком праці.

Стейкхолдер

Перекладач арабської і англійської мов
компанії «Maklai»,
випускниця 2020 року
факультету сходознавства

Рішняк І.Ф.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'I. F. Rishnyak', written in a cursive style. The signature is located to the right of the stakeholder information and above the name 'Рішняк І.Ф.'.

Відгук
на освітні програми
*Арабська мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова*
*Арабська мова і література та переклад,
перська мова, західноєвропейська мова*
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно),
перша – арабська
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ступінь вищої освіти: бакалавр

За останні роки вимоги сучасного ринку праці до підготовки фахівців зі східних мов змінилися. У сучасному світі перекладач-сходознавець має бути здатним ефективно працювати в умовах постійних змін у світі, демонструвати фахову мобільність, високий інтелектуальний і творчий потенціал.

Освітні програми Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова і Арабська мова і література та переклад, перська мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що реалізується в Київському національному лінгвістичному університеті з 2019 року за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська, розроблені науково-педагогічними працівниками Київського національного лінгвістичного університету й спрямовані на надання здобувачам вищої освіти кваліфікації бакалавр філології.

Загалом позитивно оцінюючи освітню програму, хотілося б звернути увагу на деякі зауваження та побажання:

1. Чітко визначити цілі, об'єкти вивчення та мету освітньої програми у пояснювальній записці до освітньої програми;

2. Варто розбити Таблицю 3 «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми» на дві таблиці, розмежувавши обов'язкові і вибіркові компоненти.

3. У таблиці «Перелік компонент освітньої програми та їх логічна послідовність» внести наступні корективи:

- зазначити семестр складання іспиту/заліку у формі підсумкового контролю;

- у переліку вибіркових компонент освітньої програми вказати мови, які студент може обрати для вивчення (Західноєвропейську і Другу східну мови);

- у переліку вибіркових компонент освітньої програми зазначити назви дисциплін, що представлені на вибір студента (дисципліна українознавчого спрямування; релігійні і філософські вчення Сходу; дисципліни за вибором з фаху; дисципліни за вибором з іншої ОП).

У зв'язку з вищевикладеним, пропонуємо внести корективи до освітніх програм Арабська мова і література та переклад, друга східна мова, західноєвропейська мова, Арабська мова і література та переклад, перська мова, західноєвропейська мова першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська.

Стейкголдер
Директор

Слюсар В.М.